
Inledning

På baksidan av ett tecknat motiv, vars framsida visar ett självporträtt, en hand och en kudde, har den unge Albrecht Dürer radat upp sex kuddar, tillknölade eller formade efter ett huvud, bevarande imaginära spår av den som där lämnat sitt avtryck. I detta nummer av *Divan* visar konsthistorikern Joseph Leo Koerner inte bara hur det går att se ansikten i kuddarnas former, utan framför allt hur konstnären just genom den kroppsliga akten av tecknande överför den egna ansiktsmasken – att förstå som den konfliktfyllda subjektiviteten – på dessa fantasieggande kuddar, som ju samtidigt är synnerligen enkla ting: två ytor som innesluter en volym.

Mellan huvudkudden och den vilande finns en intimitet förborgad. Till kudden visar någon sina hemligheter, mot kudden gråter en annan ut, medan den tredje kramar kudden i längtan efter ett kärleksmöte. Kuddens mjukhet erinrar om det mjuka modersbröset. Kudden ger ett gensvar på ett sökande tilltal, och samtidigt är den ett ting utan egenliv, ett föremål som på sin höjd håller kvar ett avtryck för en kort stund. Drömmaren vilar sitt huvud mot kudden som anförtros drömmens språk och symboler som kan handla om hindren på väg mot en eftersökt nära relation. Också analysanden vilar sitt huvud på divanens huvudgärd, och analytikern lyssnar avspänt men uppmärksam. Efter analystimmen efterlämnar patienten ett avtryck i kudden men också i analytikern. Det psykoanalytiska rummet har möjliggjort en särskild sorts intimitet som medger för det omedvetnas formspråk att avteck-

na sig i den analytiska situationen, ett formspråk som i viss mån kan överensstämma med det anade och mångtydiga avtrycket av en människa i Dürers tecknade kuddar.

Kuddavtrycket ger en metafor för den psykoanalytiska intimiteten i analysrummet, som Thomas Ogden skildrar i sin skenbart konkreta artikel om hur det psykoanalytiska arbetet bärs av metaforer ur den speciella form av drömtänkande som kallas reverie. Med denna intima text presenteras Divans läsare för första gången för Ogden, här i Moa Matthis översättning.

Vid första tanken ger begreppet intimitet positiva, lockande och behagliga associationer. Den intima relationen, är den inte en av meningarna med livet? Ludvig Igra, vars reflexion om intimitetens motiv i samband med en föreläsning på *Freuds Bar* har initierat detta nummer, ger exempel på hur just den efterlängtade ljuva intimiteten också kan vara skrämmande och hotfull. Många människor förstör den uppnådda goda intimiteten i ängslan att den ska förgöra och uppsluka. Finns det också en malign intimitet? frågar sig Igra.

Vårt omedvetna förnimmer intimitetens hotfulla och gäckande ursprung som gör att sexualitetens intima lockelser samtidigt får en skräckinjagande sida. Annika Hirdman-Künstlicher och Astrid Söderbergh-Widding, psykoanalytiker respektive filmvetare, betraktar från olika vinklar filmen ”En erotisk affär”, vars tema är begärets intima fantasier.

Den intima bekännelsen har kärleksbrevets form, skriver idéhistorikern Mikael Azar.

Men mot den älskandes längtan efter att dela sina hemligheter med den älskade står behovet att värna om det egna, att skydda integriteten som skattkammare och krypta. Vad händer med min intima självrelation i den stund som gränsen mellan ditt och mitt utplånas, då det förtroliga blir alltför förtroligt? Då byts intimitetens lycka mot ”extimitetens” hotfullt kusliga främlingskap.

Likt avtrycket i kudden, alldeles intill det mänskliga örat, smyger sig radiorösten med en säregen närvaro som inte störs av bilder eller andra intryck. Därmed kan rösten framträda i hela sin nyansrikedom och kanske avslöja intima innebörder som undgår den flyktiga lyssnaren. Radiojournalisten Susanne Skog skildrar i en betraktelse hur den dokumenterade rösten kan avlockas en förmedling av det utsagda som närmar sig det som Thomas Ogden antyder, där associationer och reverie ger upphov till nya metaforer och öppnar nya perspektiv.

Just intimitet äger Anne Traegdes ”guld-samling”, detta *Divan*-nummers bildkonst-

närliga tema. Själv talar hon om de små skulpturerna som förtätade tankar som likt droppar kontinuerligt faller ut genom det känsloladdade synintrycket och handens och fingrarnas omedelbart tolkande insats. En tunn hinna av bladguld omsluter varje figurin, skyddar och markerar en gräns av samtidig närhet och distans.

I de texter och bilder som fyller denna *Divan* utbasuneras inga paroller. Det avhåller oss dock inte från att inkludera ett etiskt manifest, genom vilket Lilian Munk Rösing och Magnus Rösing söker bringa klarhet i det töcken av felslut som gör Adam och Evas gemenskap till en så svår historia. Liksom detta författarpar söker redaktionen förmedla ett lågmält budskap som lämnar utrymme för läsarens inre bildskapande, drömmande och reflexioner om hur var och en kan förhålla sig till intimitetens ömtåliga tematik.

*Nina Weibull, Maria Yassa,
Clarence Crafoord, Bengt Warren*

Hareskår.
Hare-labb betyr lykke.